

Człowiek jako istota twórcza w myśli Józefa Tischnera

Józef Tischner, polski filozof, ksiądz katolicki i jeden z czołowych myślicieli XX wieku, koncentruje swoją refleksję filozoficzną na człowieku jako istocie twórczej. Jego myśl zakorzeniona jest w personalizmie i fenomenologii, co nadaje jej szczególny wymiar, w którym podmiotowość, wolność i twórczość jednostki odgrywają kluczową rolę. Dla Tischnera człowiek nie jest biernym uczestnikiem świata, lecz aktywnym, kreatywnym podmiotem, który poprzez swoje działania nadaje sens własnemu istnieniu oraz kształtuje otaczającą rzeczywistość.

Człowiek w ujęciu Tischnera jest istotą twórczą w bardzo szerokim sensie. Jego twórczość nie ogranicza się jedynie do działalności artystycznej czy intelektualnej, lecz obejmuje wszelkie aspekty ludzkiego życia. To, co Tischner podkreśla w swojej filozofii, to zdolność człowieka do tworzenia wartości, budowania relacji międzyludzkich, podejmowania decyzji moralnych oraz nadawania znaczenia światu poprzez swoje działanie. Twórczość w ujęciu Tischnera jest zatem nieodłącznym elementem bycia człowiekiem, który w sposób wolny i odpowiedzialny kształtuje swoje życie oraz wpływa na innych.

Podstawą tej twórczej natury człowieka, według Tischnera, jest wolność. Człowiek, jako istota wolna, posiada zdolność do wyboru, a ten wybór jest nieodłącznie związany z odpowiedzialnością za swoje czyny. Wolność nie jest jednak czystą, niczym nieskrępowaną możliwością, lecz związana jest z określonymi wartościami, które człowiek rozpoznaje i realizuje w swoim życiu. To właśnie poprzez te wartości człowiek staje się twórcą – kształtuje swoją rzeczywistość, wprowadza do niej nowe znaczenia i przekształca ją zgodnie ze swoją wewnętrzną hierarchią wartości. Tischner zauważa, że człowiek zawsze stoi wobec wyboru, który ma głębokie moralne konsekwencje. Wolność

w twórczości nie jest więc jedynie możliwością działania, lecz także odpowiedzialnością za to, co człowiek tworzy – za swoje czyny, decyzje i za relacje z innymi.

Jednym z najważniejszych elementów, które Tischner podkreśla w swojej koncepcji twórczości człowieka, jest relacja do drugiego człowieka. Tischner, inspirowany filozofią dialogu, zwłaszcza myślą Emmanuela Levinasa, widzi człowieka jako istotę, której twórczość wyraża się także w spotkaniu z innym. W relacji z drugim człowiekiem dokonuje się twórczy akt rozpoznania drugiego jako osoby – jako kogoś, kto ma swoją wartość, swoje potrzeby i swoje prawa. To właśnie w spotkaniu z drugim człowiekiem człowiek odnajduje prawdziwy sens swojej wolności i twórczości. Tworzenie nie dotyczy tylko materialnych dzieł, ale przede wszystkim dotyczy przestrzeni moralnej, którą człowiek buduje poprzez miłość, odpowiedzialność, solidarność i zrozumienie. Człowiek tworzy siebie samego w akcie otwarcia na drugiego, co staje się centralnym elementem jego egzystencji.

Twórczość człowieka nie jest zatem dla Tischnera oderwaną od rzeczywistości aktywnością intelektualną czy artystyczną. Jest to proces, w którym człowiek tworzy siebie jako osobę poprzez swoje wybory, działania i relacje z innymi. Człowiek nie jest od początku dany jako skończona jednostka, lecz kształtuje się w procesie życia, który jest aktem twórczym. W tym sensie twórczość ludzka jest czymś fundamentalnym i pierwotnym – stanowi samą esencję człowieczeństwa.

Tischner podkreśla również, że twórczość człowieka nie ogranicza się tylko do jednostkowego istnienia, ale ma wymiar wspólnotowy. Człowiek żyje w społeczeństwie, a jego twórczość wpływa na innych ludzi, na wspólnoty, w których uczestniczy, oraz na całą kulturę. W tym kontekście twórczość człowieka przybiera formę odpowiedzialności za wspólne dobro, za budowanie wspólnoty opartej na wzajemnym szacunku, solidarności i współpracy. Człowiek tworzy nie tylko siebie, ale również przestrzeń, w której żyje, i to, co tworzy, ma

wpływ na innych. Dla Tischnera ważne jest, by człowiek nie zapominał, że jego twórczość ma konsekwencje, zarówno pozytywne, jak i negatywne, dla innych. Twórczość w kontekście wspólnoty staje się zatem wyrazem odpowiedzialności za innych ludzi i za przyszłość.

Warto zauważyć, że Tischner łączy swoją koncepcję człowieka jako istoty twórczej z wiarą chrześcijańską, której był wyznawcą i gorącym obrońcą. W tym kontekście człowiek jako twórca jest współpracownikiem Boga w dziele stwarzania świata. Człowiek, stworzony na obraz i podobieństwo Boga, posiada zdolność do twórczości, która ma swoje źródło w Boskiej wolności i miłości. Tworząc, człowiek w pewnym sensie uczestniczy w Bożym planie dla świata, wypełniając swoją misję na ziemi poprzez rozwijanie swojego potencjału i kształtowanie świata w zgodzie z wartościami dobra, prawdy i piękna. Twórczość człowieka, choć jest autonomicznym aktem, znajduje swoje ostateczne uzasadnienie i sens w relacji do Boga.

Podsumowując, Józef Tischner widzi człowieka jako istotę twórczą w szerokim, egzystencjalnym i moralnym sensie. Twórczość ludzka nie ogranicza się do działań artystycznych czy intelektualnych, ale obejmuje całość życia człowieka – jego wybory, relacje z innymi, budowanie wspólnoty oraz odpowiedzialność za siebie i innych. Człowiek, jako wolny podmiot, kształtuje swoją rzeczywistość poprzez decyzje moralne, które nadają sens jego istnieniu. Twórczość jest zatem podstawowym wymiarem człowieczeństwa, wyrazem wolności i odpowiedzialności, które wpisane są w ludzką naturę. W koncepcji Tischnera człowiek nie jest więc biernym odbiorcą świata, ale aktywnym uczestnikiem, który tworzy siebie, innych oraz otaczającą rzeczywistość, realizując w ten sposób swoje powołanie jako istoty wolnej i odpowiedzialnej.

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem